

Bodhollāsavilāsaḥ

(Version versifiée du *Pratyabhijñāhrdayam* de Kṣemarāja, reproduite d'après l'édition de Janārdana Pāṇḍeya dans *Śaivādvayavimśatikā*, New Delhi, 1997, elle-même faite sur un manuscrit de la B.H.U.)

namaḥ śivāya satataṁ pañcakṛtyavidhāyine /
cidānandaghanasphāraparamārthāvabhāsine // 1 //

citiḥ svatantrā viśvasya hetur ity abhidhīyate /
svātantryarūpā jñātā ca siddhir yā saṁprayacchate // 2 //

sā svabhittau svecchayaiva viśvasyonmīlanāya ca /
nānārūpam vaicitryād grāhyagrāhakabhedataḥ // 3 //

viśvasya tasya vaicitryaṁ grāhyabhedena saṁsthitam /
nānāvāicitryayogena cottamādhamasaṁkhyayā // 4 //

citisaṁkocanāc cittam cetano'pi maheśvaraḥ /
vaṭadhanīva tattatra viśvarūpaṁ ca tadviduḥ // 5 //

caitanyaṁ ātmano rūpaṁ śuddham atyantanimalam /
tadeva niyamāsaktam cittam cid abhidhīyate // 6 //

arthonmukhatayā saṁviccitate viśrāntim āgatā /
saṁkocātmapradhānatvāc citim cittam vidurbudhāḥ // 7 //

māyāpramātā cirūpas sattvena [ca] dehinām /
vartate viśayāsaktaḥ sadvivekavivarjitaḥ // 8 //

sa caikaḥ prathitaś citraṁ kalāsattvaguṇādibhiḥ /
saptapramāṭṛkavena ṣaṭtrimśattattvasaṁkhyayā // 9 //

ekaḥ sarvagataḥ śuddhasambodhātmā maheśvaraḥ /
saivāhantāparijñānān muktiḥ karatale sthitā // 10 //

saptapramāṭṛkatvena ṣaṭtrimśattattvasaṁkhyayā /
bhāvitaḥ sa maheśāni mokṣalakṣmīḥ pravartate // 11 //

tadbhūmikādarśanādyas sarvā eva na saṁśayaḥ /
bhūmikāḥ kṛtrimā yadvan naro gr̥hṇāti svecchayā // 12 //

tadvadeva cidānandaḥ svecchocchalitabṛhmhitaḥ /
ātmā gr̥hṇāti vipulā darśanādyā vibhūtayaḥ // 13 //

cidānandasamullāsollāsītātmā virājate /
cittam svaśaktisaṁkocāt saṁsāre malināyate // 14 //

apūrṇo'smīty vividhair malais sa malinīkṛtaḥ /
māyīyāṇavakārmākhyair vyāpako'pi jagadvibhuḥ // 15 //

vyāpī yadvan mahādevaḥ kurute pañcakṛtyatām /
tadvad evāyamātmā'pi kurute śaktimohitaḥ // 16 //

śakter vikāsāc chaktīśo gīyate tattvavādibhiḥ /
saṅkocanāt saṅkucitā saṁsārīty abhidhīyate // 17 //

māyārūpaṁ hi yatkiṁcid ālokayitum udyatā /
sā svasṛṣṭir vijānīyāt sā'sya śaktiḥ sthitir matā // 18 //

saṁsārāt saṁhṛtā devī cidaikyenāgrahīn matam /
tadekasārā prathanāt tirodhānābhidhīyate // 19 //

itthaṁ sadā sannihitaḥ pañcavāhavidhikramāt /
jñātacintāmaṅir evam ajñānāt kāṣṭhaloṣṭavat // 20 //

sadvimarśabalenaiva nityaṁ yaḥ pariśīlayet /
sa muktaḥ sarvabandhebhyoḥ nityānandamayo bhavet // 21 //

cidvahnir grasate so'yaṁ suprabuddho'pyasau yadā /
tadā'sau vimalo jñeyaś cidvahniḥ sarvabhakṣakaḥ // 22 //

etadbaleṇa saṁyukto yogī nirvāṇalakṣaṇaḥ /
padaṁ prāpnoti vimalaṁ so'cirān nātra saṁśayaḥ // 23 //

civahnibalalābhe'pi viśvam ābhāti cinmayam /
svānandāmṛtakallolam etadvac calitam bahiḥ // 24 //

tadevāśyānatām yātaṁ bhāvarūpair vibhāvīyate /
svātmā maheśvaro devaḥ krīḍate parameśvaraḥ // 25 //

iti yas satatam vetti sa mukto mocayatyapi /
sattvajātam kṣaṇenaiva ghorāt saṁsārabandhanāt // 26 //

yaḥ kaścid ānandabalaḥ sa svarūpapadasthitaḥ /
itti yasya samullāsollāsitodayaśāliṇaḥ // 27 //

tasya svarūpaniṣṭhasya vyuthhāno'pi tadarthyate /
etatprayatnasāmarthyāj janair evādhigamyate // 28 //

madhyadhāmavikāsāc ca cidānandaḥ prakāśāte /
tatprakāśād divyadrṣṭir jñānarūpā vibhāvīyate // 29 //

nirmalā suprabhā śuddhā nityānandamayī parā /
nirdehacchedajālāpi jñānadrṣṭir vijṛmbhate // 30 //

madhyadhāmavikāse tu upāyo balavatsthiṭiḥ /
vikalpakṣayasamkocavikāsādyā anekaśaḥ // 31 //

akiṁcicintanād eva vikalpānām kṣayo bhavet /

cibodhād ullasacchaktī rakto'sau bhāvamaṇḍale // 32 //

tatrānuraktā divyaugham paśyate vimalātmakam /
śaktisaṅkocam etaddhi procyate bahyavādibhiḥ // 33 //

ādyantakoṭiviśrāmabindunādalayās tathā /
āśaṅkitabhayakrodho bībhatsādiparigrahaḥ // 34 //

ityetatkathitaṁ devi madhyadhāmavikāsakam /
tatrāsaktau dinair eva prāpnoti paramaṁ padam // 35 //

yo'ntaḥsamādhisaṅskāro bhramate vimaladviṣām /
suvimarśabalād eva vimṛśya ca punaḥ punaḥ // 36 //

vyutthāne'pi yatas tasya svarūpaṁ samprakāśyate /
yogino bodhaniṣṭhasya nityānandarasasya ca // 37 //

tatprakāśānandamayī mantravīryopabṛṁhitā /
pūrṇāhantā cid ityantassamullasati yoginaḥ // 38 //

tatrāsau vilasan yogī mantreśavarapade sthitaḥ /
tatrāsakto vibhur yadvat krīḍate śaktibṛṁhitaḥ // 39 //

evaṁ svatantratā tasya vyāpakasya jagadvibhoḥ /
nānābhedajuṣaś citrapadasthā svāmyakhaṇḍitā // 40 //

etad advayam ityuktaṁ jñānāmṛtam uttamam /
yaḥ pibec chāmyate tasya saṁsāraṁ ulvaṇam // 41 //

bodhollāsavidhāno'yam śivaprāptyai mahātmanām /
pūrṇajñānodadhimayāt kallolād idam uddhṛtam /
rājakṣemābhidhānasya śāstram atyantanimalam // 42 //

// iti *bodhollāsavilāso* nāma bodhaśāstram //